

Izvorna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.
Swipe to change

njemački

Rodzaje zawodów prawniczych

Njemačka

Na niniejszej stronie znajduje się przegląd zawodów prawniczych w Niemczech.

Službeni prijevod nije dostupan u jezičnoj verziji koju tražite.

Ovdje možete pristupiti strojnom prijevodu ovog sadržaja. Imajte na umu da je svrha tog prijevoda samo pružiti kontekst. Vlasnik ove stranice ne prihvaća nikakvu odgovornost ni obvezu u pogledu kvalitete strojno prevedenog teksta.

-----hrvatski-----bugarskišpanjolskičeški daniestonskigrčkiengleskifrancuskitalijanskilatvijskilitavskimađarskimalteškini
nizozemskipoljskiportugalskirumunjskislovačkislovenskifinskišvedski

Zawody prawnicze

Prokurator (*Staatsanwalt*)

Rola i obowiązk

Prokuratura (*Staatsanwaltschaft*) jest niezależnym organem ścigania w sprawach karnych, o tej samej randze co sądy. Odpowiada ona za prowadzenie postępowania przygotowawczego, pełni funkcję oskarżyciela publicznego przed sądem w sprawach karnych oraz odpowiada za wykonanie wyroku. Z wyjątkiem sytuacji, gdy przepisy stanowią inaczej, prokuratura odpowiada również za ściganie przestępstw administracyjnych.

Prokuratura ma obowiązek podjąć odpowiednie czynności w przypadkach przestępstw podlegających ściganiu z oskarżenia publicznego, jeżeli istnieją ku temu wystarczające powody. Oznacza to, że obowiązkiem prokuratora jest stawianie zarzutów i wnoszenie oskarżenia przeciwko każdemu podejrzanemu, jeśli spełnione zostały przesłanki prawne.

W toku czynności dochodzeniowo-śledczych w postępowaniu karnym prokuratura może korzystać z pomocy innych osób, takich jak funkcjonariusze policji, inspektorzy skarbowi i funkcjonariusze służby celnej. Osoby te muszą wypełniać polecenia prokuratury.

Postępowania sądowe, w których bierze udział prokurator, to zasadniczo postępowania karne. Dotyczy to zarówno postępowania przed sądem pierwszej instancji, jak i postępowania odwoławczych.

Wniesienie oskarżenia jest w sprawach karnych warunkiem wszczęcia przewodu sądowego. Poza kilkoma wyjątkami dotyczącymi drobnych wykroczeń, oskarżenie musi wnieść prokurator. Prokurator uczestniczy w rozprawie sądowej, pełniąc funkcję oskarżyciela publicznego.

W postępowaniu przed sądem pierwszej instancji prokurator musi odczytać akt oskarżenia. Ma on prawo przesłuchać oskarżonego i świadków. Pod koniec rozprawy prokurator wygłasza mowę końcową, w czasie której poddaje ocenie okoliczności faktyczne i prawne, żąda zasądzenia danej kary lub uniewinnienia oskarżonego.

W toku postępowania prokurator musi zachować bezstronność oraz brać pod uwagę nie tylko okoliczności obciążające oskarżonego, lecz także przemawiające na jego korzyść. Jeśli prokuratura jest przekonana o potrzebie kontroli wyroku sądu ze względu na okoliczności faktyczne lub prawne, może wnieść apelację – nawet na korzyść oskarżonego.

Organizacja

Prokuratura ma strukturę hierarchiczną. W związku z tym urzędnicy prokuratury muszą wykonywać polecenia przełożonych.

Z uwagi na federalny ustrój Niemiec należy dokonać rozróżnienia między właściwością rządu federalnego a właściwością krajów związkowych (*Länder*).

Prokuratura Federalna (*Bundesanwaltschaft*)

Prokurator Federalny przy Trybunale Federalnym (*Der Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof*) to najwyższy organ ścigania w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego w Republice Federalnej Niemiec. Wykonuje on funkcję prokuratora w sprawach o poważne przestępstwa przeciwko państwu, zwłaszcza te naruszające wewnętrzne lub zewnętrzne bezpieczeństwo Republiki Federalnej Niemiec (m.in. przestępstwa z pobudek politycznych, zwłaszcza akty terrorystyczne, jak również zdrada stanu i szpiegostwo).

Federalny prokurator generalny odpowiada również za ściganie przestępstw ujętych w międzynarodowym kodeksie karnym (*Völkerstrafgesetzbuch*) oraz uczestniczy we wszystkich postępowaniach odwoławczych w sprawach karnych przed Trybunałem Federalnym (*Bundesgerichtshof*).

Federalny prokurator generalny stoi na czele prokuratury federalnej. Kieruje on pracą prokuratorów wszystkich szczebli („*Bundesanwälte*”, „*Oberstaatsanwälte*” i „*Staatsanwälte*”) oraz ją nadzoruje.

Federalny prokurator generalny podlega ministrowi sprawiedliwości rządu federalnego. Ministrowi rządu federalnego nie podlegają jednak prokuratorzy krajów związkowych (*Länder*) i nie może on wydawać im poleceń.

Prokuratury w krajach związkowych (*Staatsanwaltschaften der Länder*)

We wszystkich pozostałych przypadkach ściganiem (przestępstw pospolitych) zajmuje się prokuratura krajów związkowych. Prokuratura generalna na szczeblu federalnym oraz prokuratura krajowa na szczeblu kraju związkowego stanowią odrębne, niezależne od siebie struktury. Szczebel federalny oraz szczebel kraju związkowego nie tworzą układu hierarchicznego.

Każdy z szesnastu krajów związkowych posiada własną prokuraturę, zorganizowaną w następujący sposób:

Każdy sąd krajowy (*Landgericht*) posiada własne biuro prokuratury, które jest również właściwe dla sądów rejonowych (*Amtsgerichte*) znajdujących się w okręgu sądowym tego sądu krajowego.

Nadzór i kierownictwo nad pracą biur prokuratury sprawuje prokuratura generalna przy właściwym wyższym sądzie krajowym (*Oberlandsgericht*), która z kolei podlega właściwemu ministrowi sprawiedliwości danego kraju związkowego.

Prokuratura Generalna (*Generalstaatsanwaltschaft*) odpowiada za środki zaskarżenia co do okoliczności faktycznych i prawnych w wyższych sądach krajowych. Jeśli takie postępowanie należy do właściwości Trybunału Federalnego, to funkcję oskarżyciela publicznego pełni federalny prokurator generalny.

Więcej informacji o prokuraturze znajduje się w odpowiedniej sekcji poświęconej sądom i prokuraturze ([Sądy i prokuratura](#)) na stronie Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości. Wiele prokuratur ma również własne strony internetowe. Łączy do nich znajdują się na portalach wymiaru sprawiedliwości krajów związkowych.

Sędzia (*Richter*)

Organizacja

Podstawową ustawą regulującą pracę sędziego w sądach federalnych i sądach krajowych jest ustawa o zawodzie sędziego (**Deutsche Richtergesetz**, DRiG). Różne przepisy zawarte są również w prawie poszczególnych krajów związkowych.

Ministerstwa sprawiedliwości krajów związkowych nadzorują pracę sędziów na szczeblu krajów związkowych. Nadzór nad sędziami Trybunału Federalnego, z wyjątkiem sędziów Federalnego Trybunału Konstytucyjnego, sprawuje odpowiednie ministerstwo federalne.

Rola i obowiązki

Sędziowie zawodowi i ławnicy

Sędziowie zawodowi (*Berufsrichter*) pełnią funkcję sędziów w sądach federalnych i krajowych. Na szczeblu kraju związkowego sędziowie sprawują swoją funkcję w różnych sądach krajów związkowych, np. w sądach rejonowych (*Amtsgericht*), w sądach krajowych (*Landgericht*), w wyższych sądach krajowych (*Oberlandesgericht*). Większość sędziów to sędziowie sądów krajów związkowych.

Sędziowie szczebla federalnego (*Bundesrichter*) zasiadają w składach orzekających Federalnego Trybunału Konstytucyjnego (Bundesverfassungsgericht), Trybunału Federalnego (Bundesgerichtshof), Federalnego Sądu Pracy (Bundesarbeitsgericht), Federalnego Sądu Skarbowego (Bundesfinanzhof), Federalnego Sądu ds. Socjalnych (Bundessozialgericht), Federalnego Sądu Administracyjnego (Bundesverwaltungsgericht) i Federalnego Sądu Patentowego (Bundespateentgericht).

W sprawach karnych sędziom zawodowym towarzyszą ławnicy. Są oni powoływani przez odpowiednie organy, a za wypełnienie tego obowiązku nie otrzymują wynagrodzenia. Teoretycznie do pełnienia tej funkcji obywatel może być powołany nawet bez swojej zgody, a z pełnienia obowiązku może się zwolnić jedynie w szczególnych okolicznościach. Ławnicy uczestniczą w rozprawach w sądach rejonowych oraz w rozprawach w sprawach karnych i dotyczących nieletnich w sądach krajowych.

Zasadniczo ławnikom przysługuje takie samo prawo głosu, jak sędziom zawodowym. Oznacza to, że ławnicy wespół z sędziami zawodowymi rozstrzygają o winie oskarżonego oraz decydują o treści wyroku.

Zgodnie z **§ 36 ustawy o ustroju sądów (*Gerichtsverfassungsgesetz*, GVG)**, wybory ławników należy przeprowadzać co pięć lat. Ławnikiem może zostać tylko obywatel niemiecki (**§ 31 GVG**), przy czym wyłączone są następujące osoby:

osoby w wieku poniżej 26 lat lub powyżej 70 lat w dniu rozpoczęcia pełnienia funkcji (**§ 33 GVG**),

osoby niezamieszkałe w danym okręgu,

osoby niezdolne do pełnienia tej funkcji ze względów zdrowotnych,

osoby niezdolne do pełnienia tej funkcji ze względu na niewystarczającą znajomość języka niemieckiego,

osoby, którym grozi niewypłacalność finansowa,

osoby wcześniej karane lub w stosunku do których toczy się dochodzenie w sprawie karnej (**§ 32 GVG**).

Ławnicy uprawnieni są do rekompensaty za utratę zarobków, wysokość której określona jest w ustawie o rekompensatach i wynagrodzeniach za czynności sądowe (Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz) (**§ 55 GVG**). Administracje krajów związkowych zapewniają ławnikom broszury informacyjne na temat ich obowiązków. Można je znaleźć również w internecie. Kraje związkowe oferują także szkolenia dla ławników.

Referendarze sądowi (*Rechtspfleger*)

Referendarze sądowi (*Rechtspfleger*) są urzędnikami niemieckiego wymiaru sprawiedliwości. Jako „drugi filar trzeciej władzy” wykonują oni przeważnie czynności w dziedzinie tzw. sądownictwa nieprocesowego (m.in. w sprawach z zakresu prawa spadkowego, opieki, w sprawach dotyczących rodziców i dzieci oraz przysposobienia, postępowaniach wieczystoksięgowych, sprawach dotyczących rejestru handlowego, rejestru spółdzielczego i rejestru spółek partnerskich, sprawach z zakresu prawa upadłościowego, rejestracji stowarzyszeń, rejestru małżeńskich ustrojów majątkowych, rejestru statków itd.), ale są oprócz tego także odpowiedzialni za cały szereg innych czynności sądowych, np. w dziedzinie postępowania upominawczego, pomocy prawnej, postępowania egzekucyjnego, licytacji przymusowej i zarządu komisarycznego, w dziedzinie ustalania kosztów, wykonywania wyroków skazujących, w postępowaniach przed federalnym sądem patentowym (Bundespateentgericht) oraz międzynarodowym obrocie prawnym.

W sądach rejonowych liczba referendarzy sądowych jest dziś już nawet wyższa niż liczba sędziów. Obszary czynności referendarza sądowego reguluje ustawa o referendarzach sądowych (Rechtspflegergesetz, RPflG) Podobnie jak sędziowie, również referendarze sądowi są przy wykonywaniu swoich zadań i w podejmowaniu decyzji niezależni i związani tylko ustawą. Co do zasady istnieje możliwość odwołania się od ich orzeczeń zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa procesowego.

Prawnicze bazy danych

Publicznie dostępne bazy danych poświęcone zawodom prawniczym:

strona internetowa [Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości](#)

strony internetowe ministerstw sprawiedliwości krajów związkowych (np. [Hamburg](#), [Berlin](#) lub [Bawaria](#))

poszczególne sądy, które udostępniają informacje poprzez internet

wspólny [portal rządu federalnego i krajów związkowych dotyczący wymiaru sprawiedliwości](#)

Można również pozyskać informacje na stronach internetowych [Deutscher Richterbund](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Sędziów) oraz

[Bund Deutscher Rechtspfleger](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych).

Adwokat (*Rechtsanwalt*)

W Niemczech jest około 160 000 adwokatów. Odbywają oni tę samą praktykę prawniczą, co sędziowie i mogą oni doradzać swoim klientom oraz reprezentować ich w każdej sprawie natury prawnej. Mają oni prawo wykonywać swój zawód zarówno na sali sądowej, jak i poza nią. W niemieckim systemie prawnym nie ma specjalnej kategorii adwokatów zajmującej się w szczególności występowaniem przed sądem. Ich uprawnienia do występowania przed sądem są ważne we wszystkich sądach w Niemczech. Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, gdy chcą reprezentować swoich klientów przed Trybunałem Federalnym, w którym obowiązują szczególne wymogi.

Adwokaci podlegają przepisom federalnym o zawodzie adwokata (Bundesrechtsanwaltsordnung, BRAO). Adwokaci mają poza tym własne profesjonalne reguły postępowania, w szczególności Zawodowy Kodeks Postępowania Adwokatów (Berufsordnung der Rechtsanwälte, BORA) i Kodeks Postępowania Prawników-Specjalistów (Fachanwaltsordnung, FAO). Wynagrodzenie adwokatów w Niemczech określone jest w ustawie o wynagrodzeniu adwokatów (Rechtsanwaltsvergütungsgesetz - RVG).

Adwokaci należą do dwudziestu siedmiu regionalnych izb adwokackich (Rechtsanwaltskammern) lub do Izby Adwokackiej Trybunału Federalnego. Izby te odpowiadają za przyjmowanie do zawodu adwokackiego. Są one również m.in. odpowiedzialne za monitorowanie zgodności działań adwokatów z wymogami zawodowymi.

Prawnicze bazy danych

Obszerne **informacje dotyczące zawodu adwokata** dostępne są na stronie internetowej [Federalnej Izby Adwokackiej](#) (Bundesrechtsanwaltskammer). Wiele różnych informacji o zawodzie adwokata (również w języku angielskim i francuskim) udostępniła ponadto największe niezależne stowarzyszenie niemieckich adwokatów **Niemieckie Stowarzyszenie Adwokatów** (Deutscher Anwaltverein, DAV).

Podane poniżej strony internetowe oferują pomoc w znalezieniu adwokata: **Oficjalny federalny wykaz adwokatów w Niemczech** (Bundesweites Amtliches Anwaltsverzeichnis) zawierający listę wszystkich adwokatów (w językach niemieckim i angielskim) oraz **niemiecki adwokacki serwis informacyjny** (Deutscher Anwaltskennung).

Rzecznik patentowy (*Patentanwalt*)

W Niemczech jest około 3 000 praktykujących rzeczników patentowych. Rzecznicy patentowi mają przeważnie ukończone studia wyższe w zakresie nauk przyrodniczych lub technicznych, po których odbywają uzupełniającą praktykę prawniczą. Zakres ich działalności ograniczony jest do doradztwa i reprezentowania klientów w dziedzinie praw własności przemysłowej (w szczególności związanych z patentami, wzorami użytkowymi, projektami przemysłowymi i znakami towarowymi). Działalność ta dotyczy przede wszystkim procedur składania wniosków i monitorowania. Rzecznicy patentowi uprawnieni są do reprezentowania swoich klientów przed Niemieckim Urzędem ds. Patentów i Znaków Towarowych (Deutsches Patent- und Markenamt), Federalnym Trybunałem Patentowym (Bundespatentgericht) oraz, w specjalnych okolicznościach, przed Trybunałem Federalnym (Bundesgerichtshof). Przed sądami krajowymi i wyższymi sądami krajowymi mogą oni jednak jedynie przedstawiać opinie dotyczące spraw ich klientów i nie mogą sami dokonywać czynności procesowych.

Rzecznicy patentowi zrzeszeni są w Izbie Rzeczników Patentowych (Patentanwaltskammer) i obowiązują ich przepisy statutowe Ustawy o rzecznikach patentowych (Patentanwaltsordnung, PAO).

Prawnicze bazy danych

Strona internetowa [Izby Rzeczników Patentowych](#) zawiera informacje o zawodzie oraz wykaz rzeczników patentowych.

Notariusz

W Niemczech jest obecnie prawie 8 000 praktykujących notariuszy, którzy zasadniczo odbyli takie samo szkolenie prawnicze jak sędziowie. Udzielają oni niezależnych, bezstronnych i obiektywnych porad i pomocy w sferze ważnych transakcji prawnych oraz prowadzenia czynności prawnych w taki sposób, aby uniknąć ewentualnych sporów. Ich najważniejszym zadaniem jest poświadczanie aktów prawnych.

Z uwagi na strukturę federacyjną państwa w Niemczech istnieją dwie kategorie notariuszy. W większości krajów związkowych pełnienie swoich obowiązków jest dla notariuszy głównym zajęciem zawodowym (*Numotariat*). W niektórych krajach związkowych obowiązki notariusza pełnione są jednocześnie z działalnością adwokacką (*Anwaltsnotariat*). W Badenii-Wirtembergii są również notariusze będący jednocześnie urzędnikami (do 2017 r.) Wszyscy notariusze są powoływani i nadzorowani przez swoje odpowiednie regionalne władze sądownicze (Landesjustizverwaltung).

Przepisy regulujące działalność zawodową notariusza zawarte są w federalnej ustawie o notariuszach (Bundesnotarordnung, BNotO). Wynagrodzenie notariuszy w Niemczech określone jest w ustawie o kosztach sądowych (Kostenordnung, KostO).

Notariusze należą do regionalnych izb notarialnych.

Prawnicze bazy danych

Obszerne informacje dotyczące zawodu notariusza dostępne są na stronie internetowej [Federalnej Izby Notarialnej](#) (Bundesnotarkammer). Pomoc w znalezieniu notariusza uzyskać można na stronie internetowej zawierającej [wykaz notariuszy](#) (Verzeichnis der Notare). Informacje na stronie podane są w językach niemieckim, angielskim, francuskim i hiszpańskim.

Inne zawody prawnicze

Zawody prawnicze zdefiniowane w Ustawie o świadczeniu usług prawnych (*Rechtsdienstleistungsgesetz, RDG*)

Ustawa o świadczeniu usług prawnych (Rechtsdienstleistungsgesetz) umożliwia agencjom windykacyjnym, doradcom emerytalnym oraz wykształconym za granicą praktykom z przygotowaniem prawniczym udzielanie porad prawnych w sprawach pozasądowych. W niektórych przypadkach windykatorki i doradcy emerytalni mogą reprezentować swoich klientów w sądzie. Warunkiem wstępnym jest zarejestrowanie takiej działalności (zgodę wydaje sąd po złożeniu odpowiedniego wniosku). Nazwiska zarejestrowanych osób znajdują się w wykazie usług prawniczych.

Osoby świadczące takie usługi nie mają obowiązku przynależności do izb lub zawodowych stowarzyszeń. Windykatorzy i doradcy emerytalni są częściowo zrzeszeni w szeregu organizacji zawodowych. Największe z nich to: Niemieckie Stowarzyszenie Agencji Windykatorskich (Bundesverband Deutscher Inkassounternehmen), Niemieckie Stowarzyszenie Pomocy Prawnej/Usług Prawniczych (Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister) oraz Niemieckie Stowarzyszenie Doradców Emerytalnych (Bundesverband der Rentenberater).

Prawnicze bazy danych

Na niemieckim portalu prawniczym dostępny jest wykaz usług prawniczych zawierający listę podmiotów świadczących usługi prawnicze wraz z informacją o sądach odpowiedzialnych za ich rejestrację. Dodatkowo obszerne informacje dostępne są na stronach internetowych następujących organizacji:

[Bundesverband Deutscher Inkassounternehmen](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Agencji Windykatorskich),

[Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Pomocy Prawnej/Usług Prawniczych),

[Bundesverband der Rentenberater](#) (Niemieckie Stowarzyszenie Doradców Emerytalnych).

Organizacje świadczące nieodpłatne usługi prawnicze

W Niemczech świadczeniem nieodpłatnych porad prawnych (zgodnie z **§§ 6 i 8 ustawy o usługach prawnych**) zajmują się liczne organizacje charytatywne. Do najważniejszych z nich zaliczają się:

[Niemieckie Stowarzyszenie Pracowniczej Opieki Społecznej \(Arbeiterwohlfahrt Bundesverband\)](#)

[Katolickie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Caritas\)](#)

[Protestanckie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Diakonie\)](#)

[Żydowskie Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Zentralwohlfahrtsstelle der Juden in Deutschland\)](#)

[Niemiecki Czerwony Krzyż \(Deutsches Rotes Kreuz\)](#)

[Bezwyznaniowe Stowarzyszenie Opieki Społecznej \(Paritätischer Wohlfahrtsverband\)](#)

Powiązane strony

[Portal federacji i krajów związkowych poświęcony wymiarowi sprawiedliwości](#)

[Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości \(Bundesministerium der Justiz\)](#)

[Niemieckie Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości \(Deutsches Bundesministerium der Justiz\)](#)

[Ministerstwo Sprawiedliwości Hamburga \(Justizministerium Hamburg\)](#)

[Ministerstwo Sprawiedliwości Berlina \(Justizministerium Berlin\)](#)

[Ministerstwo Sprawiedliwości Bawarii \(Justizministerium Bayern\)](#)

[Niemieckie Stowarzyszenie Sędziów \(Deutscher Richterbund\)](#)

Niemiecka Izba Adwokacka (Deutsche Rechtsanwaltskammer)
Oficjalny federalny wykaz adwokatów w Niemczech (Bundesweites Amtliches Anwaltsverzeichnis)
Niemiecka Izba Adwokacka (Deutsche Rechtsanwaltskammer)
Niemiecki Adwokacki Serwis Informacyjny (Deutsche Anwaltsauskunft)
Izba Rzeczników Patentowych (Patentanwaltskammer)
Wykaz notariuszy
Federalna Izba Notarialna (Bundesnotarkammer)
Punkt informacyjny zarejestrowanych agencji usług prawnych
Niemieckie Stowarzyszenie Pracowniczej Opieki Społecznej (Arbeiterwohlfahrt Bundesverband)
Katolickie Stowarzyszenie Opieki Społecznej (Caritas)
Protestanckie Stowarzyszenie Opieki Społecznej (Diakonie)
Żydowskie Stowarzyszenie Opieki Społecznej (Zentralwohlfahrtstelle der Juden in Deutschland)
Niemiecki Czerwony Krzyż (Deutsches Rotes Kreuz)
Bezwyznaniowe Stowarzyszenie Opieki Społecznej (Paritätischer Wohlfahrtsverband)

Ostatnia aktualizacja: 04/04/2013

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.